

JAK WZBUDZIĆ MOTYWACJĘ DO NAUKI ?

Dzieci mają naturalną, wręcz instynktowną, potrzebę i chęć nauki, z zadziwiającym uporem po każdym upadku wstają i podejmują kolejne i kolejne próby, aż wreszcie postawią pierwszy samodzielny krok. Każda nowo wymówiona sylaba wywołuje ogromną radość i potrzebę nieustannego powtarzania, nieustannego doskonalenia wypowiedzanego dźwięku. Zdobywanie nowej umiejętności jest źródłem wielkiej radości i samozadowolenia. Niestety, ten naturalny dar najczęściej zanika wraz z rozwojem dziecka. Dlaczego tak się dzieje? Czy nie ma możliwości utrzymania tej zachłanności do zdobywania umiejętności i wiedzy o świecie?

Czym jest motywacja?

Motywacja to według definicji stan służący nakierowaniu działań jednostki na określony cel. Czyli, mówiąc wprost, jeśli mamy motywację do jakiegoś działania, to ona pociąga nas do jego realizacji, jeśli motywacji nie mamy, to albo działania nie podejmujemy, jest ono nieefektywne, albo nie przynosi nam satysfakcji.

Motywacja dziecka do nauki odgrywa podstawową rolę w procesie uczenia się. Dziecko, które ma motywację do nauki, osiąga dużo większe sukcesy w zdobywaniu wiedzy. Uczy się, bo tego chce, bo przyswajanie wiadomości sprawia mu przyjemność, bo widzi sens i cel swojej pracy. Dużo ważniejszą rolę odgrywa tutaj przyjemność i celowość płynąca z nauki, a nie chęć zdobycia dobrych ocen. Jeśli jedyną motywacją ucznia są stopnie, przyswajanie wiedzy odbywa się mechanicznie, jest powierzchowne, a efekty są krótkotrwałe. Motywacja musi pochodzić z wnętrza dziecka, a nie być wynikiem presji z zewnątrz.

Jakie więc kroki należy podjąć, żeby wykształcić w dziecku motywację do nauki?

- Odkrywanie talentów i nauka poprzez zabawę

Przede wszystkim nie można zaprzepaścić naturalnej dziecięcej ciekawości świata, a nieustannie ją podsycać. Czasami mamy dosyć, gdy słyszymy po raz setny "a dlaczego?", "a jak?", "a po co?" z ust kilkulatek. Musimy jednak pamiętać, że pytania te nie są zadawane po to, żeby nas zdenerwować, a po to, żeby maluch mógł dowiedzieć się czegoś o świecie. Dlatego warto uzbroić się w cierpliwość i nie zbywać malucha, lub co gorsza, nie zniechęcać go do zadawania pytań. W rozmowie należy traktować dziecko jak równorzędnego partnera i starać się odpowiadać na jego pytania możliwie dokładnie i zrozumiale. A gdy nie znamy odpowiedzi na pytanie, pokażmy dziecku w jaki sposób takiej odpowiedzi szukać: w Internecie, atlasie, encyklopedii itp. To pierwszy krok do odpowiedniej motywacji dziecka do zdobywania wiedzy.

- Wychwylenie i rozwijanie zainteresowań i zdolności

Niezmiernie istotną sprawą w wychowaniu dziecka jest odkrycie dziecięcych zainteresowań. Bowiem wiadomo, że łatwiej i szybciej uczymy się rzeczy, które nas interesują i które sprawiają nam przyjemność. Jeśli dziecko uwielbia przyrodę, a nie znosi matematyki, pozwólmy mu na poświęcanie czasu i uwagi temu, co przynosi mu satysfakcję. W problemach z matematyką należy dziecku pomóc, a jednocześnie wytłumaczyć mu, że nie musi mieć samych piątek, że najważniejsze jest, żeby dziecko realizowało własne pomysły na życie. Najczęściej jednak odniesienie sukcesu w jednej dziedzinie, łączy się z łatwiejszym pokonywaniem problemów z innymi przedmiotami. Pewność siebie i wiara we własne możliwości, jakiej dziecko wówczas nabywa, jest siłą napędową do podejmowania innych wyzwań.

- Pobudzanie ogólnej motywacji do nauki szkolnej

Wiadomo, że dziecko chodząc do szkoły musi uczyć się wszystkich przedmiotów. Z tego powodu należy zmotywować dziecko do zainteresowania nauką jako taką. Nie możemy oczekiwać, że dziecko będzie świetne ze wszystkich przedmiotów i nie o to chodzi. Chodzi o to, aby wpoić mu przekonanie o celowości przyswajania sobie

wiedzy. Najłatwiej to zrobić poprzez wskazywanie związków uczenia się konkretnych rzeczy z wykorzystaniem ich w życiu np. połączenia wiedzy z biologii i fizyki ze zjawiskami zachodzącymi w przyrodzie, wykorzystanie zadań z matematyki w życiu, wskazywanie problemów bohaterów literackich, które dotyczą każdego z nas.

W sytuacji gdy sami widzimy bezsens wymagań szkolnego programu lub nie odpowiada nam sposób nauczania jakiegoś nauczyciela, nigdy nie wolno mówić o tym przy dziecku. Jeśli obalimy autorytet szkoły i nauczyciela, zwłaszcza w początkowych klasach szkolnych, dziecko straci motywację do podporządkowywania się systemowi, który negują rodzice. Może stać się to także łatwą wymówką od konieczności odrabiania zadań domowych czy uczenia się w ogóle: "nie będę tego robił bo pani jest głupia, a zadanie bez sensu".

- Urealnienie wymagań

W motywowaniu dziecka do nauki ważną rolę odgrywa poczucie kompetencji. Lubimy robić to, co nam wychodzi. Jeśli dziecko dojdzie do przekonania, że zadanie jest zbyt trudne, ponad jego możliwości, zniechęci się do jego wykonywania. W takiej sytuacji należy przede wszystkim pomóc zrozumieć dziecku, gdzie tkwi trudność zadania. Może po prostu dziecko nie rozumie, co należy zrobić? Czasem pomaga podzielenie zadania na mniejsze części – nie musimy dziś przeczytać całej książki, przeczytajmy tylko część. Jeśli zadania z matematyki są trudne, zaczniemy od najłatwiejszych. Czasem dziecko jest wręcz sparaliżowane dużą ilością pracy do wykonania. Należy wówczas pomóc dziecku w podjęciu decyzji od czego zacząć i zawsze w takiej sytuacji najlepiej zacząć od najłatwiejszego zadania lub ulubionego przedmiotu. Jeśli pierwsze wyzwania pójdą gładko, uczeń zdobywa motywację i chęć działania w stosunku do następnych. Z kolei zbyt łatwe zadania nie motywują dziecka ani nie powodują zdobywania nowych umiejętności.

- Stosowanie systemu kar i nagród

W wychowaniu dziecka nie obędzie się bez stosowania systemu nagród i kar. W przypadku motywacji do nauki musimy być jednak wyjątkowo ostrożni. Nie możemy dopuścić do sytuacji, w której dziecko będzie oczekiwało nagrody za każdą dobrą oceną, ponieważ wówczas motywacją nie będzie nauka sama w sobie. Podobnie, karanie za złe stopnie może wywołać w dziecku bunt i niechęć. - Stworzenie optymalnych warunków

W zachęceniu dziecka do nauki ważne są też warunki, jakie mu stworzymy. Jeśli urządzimy dziecku miły kącik z biurkiem, w którym będzie mogło spokojnie odrabiać lekcje, chętniej zabierze się do nauki. Zakup wybranych przez dziecko przyborów szkolnych, ładny piórnik, kolorowe długopisy i flamastry, zeszyty z ciekawymi obrazkami na okładkach, to wszystko sprawia, że dziecko z przyjemnością będzie chciało ich używać, a co za tym idzie odrabiać lekcje, pisać czy rysować.

- Miłość i akceptacja – klucz do sukcesu

Najważniejszą sprawą, nie tylko w zakresie motywowania do nauki, lecz ogólnie kluczem do sukcesu w wychowaniu dziecka, jest jego akceptacja przez rodziców, bez względu na to, co dziecko robi czy jak się zachowuje. Dziecko, które wyrasta w atmosferze akceptacji, poczuciu, że jest kochane i szanowane, łatwiej przejmie nasz punkt widzenia. Nasza wiara w możliwości dziecka i pomoc w przekonaniu go do wiary w siebie, może poczynić cuda. A dziecko, które nabierze wiary i pewności siebie, łatwiej pokona problemy i chętniej będzie stawiało czoła przeciwnościom.